

Eenvoudige keuzes maken met behulp van voorwerpen

Wat is het?

Personen met afasie die geen ja/nee, afbeeldingen of foto's kunnen aanwijzen om zich duidelijk te maken, kan je helpen door gebruik te maken van concrete voorwerpen.

Door deze strategie kunnen mensen met ernstige afasie persoonlijke voorkeuren aangeven en zelf kleine keuzes in het dagelijks leven maken.

Hoe doe je het?

- Bied de persoon een **voorwerp** aan en lok vervolgens een reactie uit door een vraag te stellen ondersteund met een **vragende blik** (bv. je toont een trui en vraagt "Wil je deze aandoen?").
- Veel personen met ernstige afasie hebben problemen met het aangeven van ja/nee. Wees dus voornamelijk **aandachtig voor de non-verbale reactie** van de persoon (bv. het voorwerp aannemen of wegduwen, het voorwerp aandachtig bekijken of de blik afwenden, enz.). Door deze reactie wordt duidelijk of de persoon het voorwerp wél (aannemen; 'ja, dat wil ik') of niet (afwijzen; 'nee, dat wil ik niet') kiest.

Voorbeeld

De persoon met afasie drinkt 's avonds graag nog een kopje thee, maar heeft niet altijd zin in dezelfde soort thee. Je toont de verschillende doosjes thee één voor één aan de persoon en kijkt naar de reactie om zijn **voorkeur te weten te komen** (aanvaarding of afwijzing)?

Gebruik van tastbare herinneringen

Wat is het?

Personen met ernstige afasie vinden het vaak zeer moeilijk om over iets wat ze recent hebben meegemaakt achteraf iets te vertellen (bv. vertellen over een leuk familiefeest). Meestal kan deze informatie ook niet duidelijk gemaakt worden met een communicatiehulpmiddel. De informatie die in een communicatiehulpmiddel zit, is vaak te algemeen en is snel verouderd. Het gebruik van 'tastbare herinneringen' kan dan een hulp zijn.

Hoe doe je het?

'Tastbare herinneringen' zijn voorwerpen (bv. een bonnetje van een winkel, een krantenknipsel, een concertticket, enz.) of foto's (afgedrukt of op een digitaal toestel) die **een beeld geven van een gebeurtenis die een persoon meemaakte**. Deze tastbare herinneringen geven heel wat informatie over de gebeurtenis (bv. een ticket van een concert maakt direct duidelijk wie er optrad en waar en wanneer dit was). Door een tastbare herinnering te tonen kan de persoon een gespreksonderwerp introduceren en kan samen een gesprek opgebouwd worden. Je kan op verschillende manieren het gebruik van tastbare herinneringen stimuleren:

- Motiveer de persoon om **tastbare herinneringen te verzamelen** en verzamel zelf tastbare herinneringen van zaken die je samen met de persoon met afasie beleefd hebt. Tastbare herinneringen kunnen in een knipselmap en/of digitaal bewaard worden. Kies wat het beste voor de persoon is.
- **Digitaliseer de tastbare herinneringen** (bv. door er een foto met een smartphone van te maken) en breng ze samen op één plaats (bv. op de smartphone, de tablet of het communicatiehulpmiddel van de persoon). Op sommige toestellen kan je de foto's laten ordenen op datum en/of plaats (wat extra informatie geeft).

INFORMATIEFOLDER STRATEGIEËN & HULPMIDDELEN

- Leer de persoon om met de smartphone **foto's te maken** van wat hij meemaakt. Stimuleer de persoon om foto's te nemen waar zowel de personen als de achtergrond te zien is (geen detailfoto's tenzij het over een specifiek voorwerp gaat, zoals een foto van het eten dat geserveerd werd).
- Motiveer de persoon om de digitale foto's (van de tastbare herinneringen) te **tonen als hij iets wil vertellen**. De foto's kunnen ook via sociale media worden getoond.
- **Gebruik de informatie in de foto** om een gesprek te beginnen ("Ha, ik zie dat je naar een leuk feest geweest bent!") of vragen te stellen (bv. "Was je vrouw ook op het feest? Heb je daar ook gegeten?").
- **Geef zelf het (goede) voorbeeld**. Ondersteun als je zelf iets wil vertellen ook zoveel mogelijk met digitale foto's. Zo zal de persoon de communicatieve waarde ervan beter begrijpen en dit steeds natuurlijker gaan vinden.

Voorbeelden

Een persoon met afasie gebruikt foto's om achteraf te vertellen over zijn vakantie.

Een persoon met afasie deelt foto's via een familiegroepje op WhatsApp om duidelijk te maken dat hij een schilderij gemaakt heeft.